

Eettinen analyysi – malli

HAHMOTUS

1. Mikä on kysymys, ongelma tai tarve?

- missä määrin asia on periaatteellinen/käytännöllinen/ennakkotapauksen luonteinen?
- onko kysymys pakollisesta asiasta, ehdollisesta velvollisuudesta, poikkeuksesta vai vaihtoehdosta?
- eri olosuhteiden vaikutus?

2. Mitkä ovat välttämättömät/riittävät tiedot asian analysoimiseksi?

- mitä asiaan liittyviä eettisiä ohjeita on jo olemassa (WMA ym.)?
- mitä eettisiä selvityksiä asiasta on jo olemassa?
- lainsäädännön ja yhteiskunnan reunaehdot
- nykyiset käytännöt, erilaiset mahdolliset menetelmät/menettelyt, tilastot, potilasturvallisuus yms.
- lääkäreiden/kansalaisten näkemykset

3. Mitkä ovat keskeiset osapuolet asiassa? Onko muita (välillisiä) osapuolia?

- potilas/ potilaan omaiset/ lääkäri/lääkäriprofessio /terveydenhuollon toimintayksikkö/maakunta/kunta/valtio/yritys/kolmas sektori/yhteiskunta

ANALYYSI

4. Mitkä eettiset periaatteet ja arvot ovat keskeisiä?

- esim. autonomia, vapaus, onnellisuus, hyöty, hyve, velvollisuus, tasa-arvoisuus, oikeudenmukaisuus, elämän kunnioittaminen jne.
- liittykö asiaan näkemyksellisiä asioita ja mikä on näiden merkitys?

5. Mitkä argumentit puhuvat asian puolesta ja vastaan kunkin osapuolen näkökulmasta?

- mitä mahdollisia lopputuloksia on ja mitkä ovat niiden seuraukset?
- yksinkertainen vai moniulotteinen tilanne?

KANNANMUODOSTUS

6. Mitkä näkökulmat ja argumentit ovat tärkeimpiä?

- mikä on eettisesti tärkeintä?

7. Kannan formulointi

- mitä lopputuloksena odotetaan (toimintaohje, kannanotto, rajoitus, suositus?)
- millainen väljyys/tarkkuus tähän yhteyteen sopii?
- ovatko poikkeukset pääsääntöön mahdollisia? Millä kriteereillä?
- onko kannan sisältämä argumentointi ehyttä ja vakuuttavaa?

8. Kanta muodostettaessa sen huomioon ottaminen, että kanta on yhdenmukainen muiden kannanottojemme ja näkemystemme kanssa

- vastaavantyyppiset asiat?
- vaikuttaako muodostamamme kanta muihin kannanottoihimme?

TESTAUS

9. Mitkä ovat tärkeimmät kantaamme vastustavat argumentit?

- laillisia/moraalisia esteitä?
- miten kantamme vastaa näihin?

10. Onko vaihtoedot otettu huomioon?

- keskustelun kuluessa esiin nousseita, mutta keskustelematta jääneitä?
- aiemmin hylättyjä, mutta argumentoinnin myötä uudelleen harkittavia?
- olemmeko lähestyneet asiaa avoimin mielin? Ennakkoluulot/-käsitykset, aiemmat näkemykset?
- mikä voisi muuttaa muodostettua kantaa?